

Op den 25sten December is overleed tot onze diepe droefheid, in het Groot Militair Hospitaal te Weevreden, onze zeer geliefde broeder **Johannes Gerbodus Hermanus van Lih**, in zonen begeant der Industrie, in den ouderdom van 19 jaren.

(3009) **H. J. VAN LIT**, *les Ledenant.*
A. J. M. VAN LIT, *Serjant.*

Heden overleed de Heer **J. F. Davidson** in den ouderdom van 88 jaren.
BATAVIA, 27 December 1857. (4026)

VENDETIE

op **Dondordag 31 December 1857**, voor het Commissiehuis van **Gebr. Roselje & Co.** te Batavia, 4 pCt. **Vendu Salaris**, van diverse Lijnwaden, kramersjien, Glaswerk, Spiegeltjes, Rijniglakken, Lampen, enz., enz. (3977)

Op de **Vendutie van Donderdag den 31sten December**, voor het Commissiehuis van **Gebr. Roselje & Co.**, zal tot sluiting van rekening zonder reserve en blijk worden verkocht:

- Een groot nieuw massief mahonijhouten Ledikant.
- Twee nieuwe massief mahonijhouten Hoekkasten.
- Een nieuw massief mahonijhouten Kinderstoel.
- Een nieuw, geheel compleet, Billard.
- Een Engelsche Wagen.
- Een ijzeren Brandwaarborgkast.
- 6 Pendules.
- Eenige gouden Parures en Braceletten en 9 balen, à 1½ picol ieder, Adrianopel rood Garen. (4012)

Vendutie

op **Donderdag den 31 December 1857**, voor het woonhuis van wijlen de chinees **Han Tai** op Pinto Ketjil, door **Van Slooten, Morgan & Co.**

van Huismebelen, Tokokasten, Stoelen, Banken, Spiegels, Lampen, eenige Goudwerken, Brillanten en Diamanten, en ten 11 ure precies:

van het woonhuis gelegen op Pinto Ketjil. (3984)

Op een nader te bepalen dag

zullen de heeren **P. Kervel & Co.** te Soerabaya voor rekening van belanghebbenden op publieke veiling doen verkoopen:

99 STUKS RIGAMASTEN

in verschillende dimensien, aangebragt met het Nederl. schip **CHRISTINA HELENA**, Kapt. **C. Tjebbes**, zijnde insiddels uit de hand te koop.

Te bevragen bij **E. MOORMANN & Co., Batavia.** of **P. KERVEL & Co., Soerabaya.** (4013)

Per **Harriette ontvangen**: **Zuivere Klapper-olie van de Kokos-Eilanden.** (4015) **ABEELLEN, DENNISON & CO.**

62 Oxhoofden Baour Wijn, pr. *Zépher*, op nieuw ontvangen door **VAN RIET & TER GOUW.** (4016)

Tot sluiting van rekening: **Brie Ameublementen en een paar zeer groote Spiegels**, tot zeer billijke prijzen verkrijgbaar bij (4014) **ABEELLEN, DENNISON & Co.**

Per **Oosterling** direct van **Vanilla** ontvangens **superieure**

Rinondo Sigaren, Havana en Cortado met No. 1, (3988) **ABEELLEN, DENNISON & Co.**

Vergulde en Palissanderhouten Schilderij Lijsten

worden op verlangde afmetingen vervaardigd en van glas en te behooren voorzien. **Schilderij Glazen van de grootste dimensie**, bij (3970) **VAN HAREN NOMAN & KOLFF.**

H. M. VAN DORP, te Batavia. Op nieuw ontvangen:

Eene sortering der nieuwste modellen van **Gouden- en Palissanderhouten Lijsten**, de laatste uitgesneden, met en zonder gouden banden, per voet van f — 50 à f 1,50. **Gemaakte Vergulde Lijsten met Glas.** (3987)

Te koop

bij den **Ondergeteekende, mooie Fransche Orgels**, ieder spelende 20 aria's, waaronder, Polka's, Walsen enz. en eene opera. (4024) **J. BROWN.**

WISSELS OP AMSTERDAM, betaalbaar op drie weken zigt bij (3965) **A. J. W. SCHREUDER.**

BATAVIA, **Hotel Willem II.**

Bank-Actiën.

Te bevragen bij (3964) **TIEDEMAN & VAN KERCHEM.**

Wissels op Nederland (3967) **DE WIT, ROEL & Co.**

Er wordt gevraagd eene **Europesche Bonne of Kindermeid** ter oppassing van vijf kinderen, gedurende de overlandreis naar Nederland; om met de laatste mail van Februarij a. s. van Batavia te vertrekken. Adres (3990) **LANGE & Co.**

Eene **Juffrouw**, in staat onderwijs te geven in de **Hollandsche, Fransche en Engelsche talen**, alsmede in de muziek wenschte zich geplaatst te zien als **Gouvernante**. Adres onder letter **Z.** aan den boekhandelaar (4010) **VAN DORP, te Batavia.**

Letterzetter

kunnen nog geplaatst worden ter drukkerij van (4009) **H. M. VAN DORP.** BATAVIA, 1857.

Gevraagd.

Eene **vrouw van middelbare leeftijd**, om behulpzaam in een druk huishouden te zijn. Adres La. D. (4008) **H. M. VAN DORP.**

Eene **Juffrouw** zag zich gaarne geplaatst bij een familie, als **Gouvernante**, in staat zijnde, de **Hollandsche, Fransche en Engelsche talen**, alsmede de **piano en handwerken** te onderwijzen. Brieven franco, letter **E.**, te adresseren bij (3978) **LANGE & CO.** te Batavia.

Bij eene deftige familie in 's Gravenhage, bestaat de gelegenheid tot het verleen van kost en inwoning en ouderlijk toezigt aan een paar jongelieden van den fatsoenlijken stand en protestantsche godsdienst. Voor onderwijs en opvoeding is daarbij tevens de gelegenheid in ruime mate aanwezig. Nadere inlichtingen bij de heer (3986) **VAN HAREN NOMAN & KOLFF,** te Batavia.

SUN FIRE OFFICE

gevestigd te Londen sedert 1710.

De **Ondergeteekenden** agenten van bovenbedoelde Maatschappij in deze gewesten, zijn bereid om tegen **Brand-schade** te verzekeren, tegen de volgende premien: **Gebouwen van steen met pannen gedekt, gelegen in de steden, zoomede goederen in dezelve**..... 1½ pCt. jaars. **Gebouwen van steen met pannen gedekt, gelegen buiten de steden, en afgezonderd van andere gebouwen, zoomede goederen en meubelen, daarin aanwezig**..... 2½ pCt. **Suiker- en Koffij-Etablissementen.** **Gebouwen van steen met pannen gedekt, zoomede Goederen, Producten, Machinerien, gereedschappen enz., daarin aanwezig**..... 2½ pCt. **Gebouwen van steen en hout of van hout alleen met pannen gedekt, zoomede goederen enz. daarin aanwezig**..... 1½ pCt. **Gebouwen van hout, met airappen gedekt, zoomede goederen enz. daarin aanwezig**..... 1½ pCt. **Schepen, liggende ter reeden**..... 1½ pCt. (3963) **Wm. ANDERSON, TOLSON & CO.**

Heeren Houders van **Cognossement** over: **J. J. Weijen**, 12 Aankleggers, Rotterdam. aangebragt per Ned. schip **Zépher**, kapt. **N. J. de Vries**, gelijke naam namen bekend te stellen bij de Agenten, (4017) **REYNST & VINJU.**

Al degenen die iets te vorderen moeten hebben van of verschuldigd zijn aan den broeder van wijlen **G. J. P. Carlier**, in leven adjutant-resident van Patjitan, worden verzocht daarvan binnen den tijd van drie maanden aantegeefte of betaling te doen aan den ondergeteekende. Namens de **Weduwe, Executrice testamentair.** (4001) **Mr. F. F. L. U. LAST,** BATAVIA, 28 December 1857.

Inrigting voor Lager- en Middelbaar Onderwijs van I. J. J. SNELLEBRAND,

te Batavia, op het Koningsplein, in het huis, vroeger bewoond door den HoogEd. Geest. Heer Resident van Batavia.

De ondergeteekende berigt dat hij zijne Inrigting voor **Onderwijs en Opvoeding** van jonge heeren naar bovengemeld Lokaal heeft overgebragt; en tevens dat hij de noodige maatregelen genomen heeft binnen den kortst mogelijken tijd een goedgetal aantal **Hulp-onderwijzers** uit Europa te doen uitkomen. Hij hoopt door het een en ander zijne Inrigting zoodanig te doen worden, dat zij meer en meer het vertrouwen van ouders en voogden moge waardig bevonden worden. Dagelijks is hij bereid de gevraagde inlichtingen te geven, liefst vóór acht uren des morgens. (3997) **I. J. J. SNELLEBRAND,** *Instituuteur.* BATAVIA, 30 December 1857.

maar dien stand konde aan den dag leggen. De goede man had, zoo min als zijne waardige wederhelft, iets onverstandig in eene dergelijke beslissing gezien. Immers had hij zelf, om zich aan den handel te wijden, slechts den wil zijns vaders, en geenszins zijne eigene neiging behooren te volgen, en die vader had juist overzigt gedaan, als hij, toen zijn voorzaet hem gebod, handelaar te worden. Hoe kon hij dus op de gedachte komen, dat zijn zoon op zijne beurt iets anders willen, eenige voorheide kasteren zoude voor eeten anderen slaaf? Gelukkig konde Leo, toen hij tot de jaren van verstand gekomen was, het besluit zijns vaders goed, en had de brandel niets, dat hem tegen was, andere ware welige van toen af de eensgezindheid reeds verbroken geworden; waarin hij tot toen met zijne ouders had geleefd en die later op eene zoo ruwe wijze moest worden getolerd. Zie hier ter weker gelegenheid: De ouders waren, zegde ik u, goede menschen; dit bleek genoeg uit den bijstand, dien zij hinnen ongetuigen natuurgenooten, ten allen tijde, geresdelyk schenken; dit bleek uit de menigvuldige weldaden, die zij met milde hand gedurig rond zich strooiden. Een bannier-kantoorbediende, wiens voorouders sinds ongetuigelijke tijden in het huis Gauwens werkzaam waren geweest, en dien de vader van Leo, om zoo te zeggen, met al het overige kantoorpersoneel van zijnen voorganger had overgeërfd, had het ongeluk, zijne vrouw te

verliezen en, in eenen reeds gevorderden ouderdom, wedawenaar te blijven met een kind, een meisje van negen jaren. De man bevond zich in eenen nog al moeilijken toestand. Zijn dochtertje was in de jaren, dat zij de grootste behoefte had aan de zorgen eener moeder, in zijne familie zag hij niemand, die de teer-geliefde overledene bij het kind konde vervangen, en hij was niet voornemens te hervrouwep. In die vertegenwoordiging kwam de echtgenootte zijns patroons hem ter hulpe. Zij besloot, het dochtertje in huis te nemen en over hare opvoeding te waken. Wilde het meisje goed oppassen, waken dan zoude men sien; dan kon zij later als getuichapsjuffer bij mevrouw blijven en even als haar vader in sekeren zin een deel van de familie uitmaken. Doch het meisje was schoon en met de jaren nam hare schoonheid toe. Zij wierd als een kind des huizes behandeld, en Leo, een varige, goethartige knaap, was met het hove-zusterje buitengewoon te zijner sohik. De brave ouders hadden er hun vermaak in; zij besloten de onmogelijkheid niet, dat later zoude iets oot-gevaarlijk konde worden; want vader Gauwens was overtuigd, dat zijn zoon, even als hij, zich niet zoude ver-stouten te verliezen, dan op de vrouw, welke zijne ouders hem troeg of het als zijne toekomstige gade zouden voorstellen. Die vrouw nu was al lang gevonden. Een corres-

pondent, met wien het huis Gauwens sedert vele jaren belangenrijke zaken deed, had ingelijks maar een kind, eens enige dochter. Toen Leo zes en die dochter drie jaar oud waren, hadden de vaders, onder het verstandelen van eenige balen koffij en ettelijke kisten suiker, een besloten, de kinderen, wanneer de jongeling zijn vijf-en-twintigste jaar zoude hebben bereikt, door het huwelijk met elkaar te vereenigen. Wel hadden zij die overeenkomst niet met gemelde verhandeling van koffij en suiker te boek gesteld; doch het gebeurde nog al, dat zij vrij aanzienlijke kooppen op het eertijde woord sloten, zonder schriftelijk bewijs; daerom beschaawden zij deze overeenkomst als niet minder verbindend en wachten gerust en geduldig het gestelde tijdstip af, om ieder van zijnen kant de beloofde waer, dat te doen behoorden echtgenoot, te leveren. Eer echter Leo zijn vijf-en-twintigste jaar was ingetreden, werden vader en moeder Gauwens tot hante verwondering gewaar, dat hun zoon, althans in dit geval niet geneigd scoon, de voetstappen zijner voorvaderen te drukken. Zij ontdekten namelijk met afgrijzen, dat er tusschen Leo en Maria — zoo heette het kind van hinnen klerk — betrekkingen bestonden, het bekende karakter der Gauwensen geheel onwaardig, hooft om, dat de jonge lieven smoeslijk op elkaar verhoed werden. Die ontdekking viel hun te spartelijker, naarmate zij min aan de mogelijkheid eener dergelijke liefde

Cirque Européen.

Directien de M. Berne et Schmidt.
Samedi, 2 Janvier 1858.

Grande Representation EXTRAORDINAIRE, au bénéfice de M. Tibbs.

A toutes les répétitions le Programme de sera publié
le Samedi.

Prix des Places :

- Un Cavalier ou Dame..... f 2.—
- Officier jusqu'au grade de Capitaine... - 2.—
- Enfant..... - 1.50.
- Malais..... - 0.50.

On pourra s'en procurer le jour de la représentation
au bureau de location et les autres jours à l'Hôtel des
Indes.

- 12 Billets pour un Cavalier ou Dame..... f 24.—
- Officier jusqu'au grade de
capitaine..... - 18.—
- Enfant..... - 12.—

Pour toutes places retenues f 0.50.

On commencera à 8 heures précises. (4021)

Au Koningsplein, en face le Gang Pool.

Avec l'autorisation de M. le Résident de Batavia.

COSMORAMA,

dirigé par Monsieur POTIER.

Ouvert tous les jours, même le Dimanche, depuis 7 heures
du soir jusqu'à 11 heures.

Dix sept Points de Vues ou Tableaux.

PRIX D'ENTRÉE.

3 florins par Persone.

1 florin pour les Enfants jusqu'à l'age
de 7 ans.

Au dessus de cet age, entrée entière.

AVIS Une fois sorti du salon du Cosmorama, on ne
pourra y rentrer dans la même soirée, qu'en
reprenant un nouveau Billet d'entrée.

On est prié de ne pas fumer dans le salon du Cos-
morama. (4002)

Met toestemming van den heer Resident van Batavia.

FUNAMBULO

van den heer LUIS FERONI.

In de Stad, tegeneover het ISchuis.

op Zaterdag den 2 Januarij 1858.

Groote voorstellingen op de koord en kluchtige per-
formans.

Frijzen der plaatsen :

- Eerste rang..... f 2.—
- Tweede " of staan plaats, " 1.—
- Kinderen beneden de 12 jaar de helft.

Aanvang des avonds om 8 ure precies. (4010)

W. J. BRUIDS,

Onderwijzer te Magelang, Res. Kadoe,

wantde quere van of onder Kinderen of zich geplaatst
zien, men kan verzekerd zijn, dat hij alle zorgvuldige
opvoeding genietten zullen. (4007)

SPAARBANK.

Zitdagen 4 en 13 Januarij 1858.

GEZONDHEIDS-ETABLISSEMENT

GADOK.

De Rente over 1855 en 1856 liggen in de Stads
Apotheek ter beschikking der Actiehouders. (4018)

Bij Mevrouw J. HELLINGS

op Passer Senin nevens de Welverwaarde heer Do-
miné Scheuer is te bekomen **POSTEN IN WOLVEN**
voor f 60 's maands. (3998)

De Slagterij van den Oude Gansvleedende
zal, met primo Januarij 1858, twee ma-
len 's weeks, zijnde op Donderdag en
Zondag, geopend zijn; hij beoefent zich in de kunst van
het geerd pubk. (4022)

F. T. HAMELBERG.

Buitenzorg, 28 December 1857.

De Ondergeteekende maakt hi deze bekend, dat hi
degenen, die hem nog verschuldigd zijn hun debt bin-
nen den tijd van 3 maanden van af heden geredend
moeten voldoen, wanneer zij zich voor geregelijke ver-
volgning wenschen vrij te waren. (3981)

GOTTSCHALK,

Mr. Zadelmaker.

SALATIGA, 1 Januarij 1858.

Kantoor-Boekhandel van W. Bruining.

Door directe ontvangst uit Parijs is de collectie

KANTOORBOEKEN

Versierd met eenige Prachtige Steffen; wat-
onder een stel met geheel koperen ruggen met schat-
nieren, zijnde van eene geheel nieuwe vinding. (3974)

Visitekaartjes,

genithagrapheerd in alle Sorten van letters bij
W. BRUINING. (3973)

Kantoor-Boekhandel, W. BRUINING.

Almanakken 1858.

- I. Zak-Almanak. f 2.— Per Post f 2.50.
  - II. Groote Kantoor-Almanak. Fraaije KLEURENDRUK. Onopgeplakt f 1.— Opgeplakt f 2.—
  - III. Kleine Kantoor-Almanak. Onopgeplakt f 0.50. Opgeplakt f 1.—
- Mede verkrijgbaar bij M. BLOK te Cheribon. (3985)

BATAVIAASCH HANDELSBLAD.

De Grootgeteekende heeft de ziele te bevestigd, dat hij

van af primo Januarij 1858

dit weekblad uitgegeven een **RIJOUW DAGBLAD**
getiteld:

BATAVIAASCH

HANDELSBLAD

de Grootgeteekende heeft de ziele te bevestigd, dat hij

H. J. LION,

degenen, die geneigd zijn, zich voor het eerste
Halfjaar 1858 te abonneren, worden beleefdelijk ver-
zoekt hiervan zoo spoedig mogelijk aan den onder-
geteekende kennis te geven, en hem de gelden
terwijl **steeds tot op de laatste** koninkrijks
bij tijds te kunnen regelen. (4000)

Prijs voor het eerste Halfjaar:

- de Buitenbezittingen f 17.50
- Nederland f 22.50

De Grootgeteekende, P. N. Storting der Gelden, almede het
bezorgen vter Advertentien voor dit Blad kan ook ge-
schieden:

Te Samarang bij de heeren Soeman & Co. en
te Batavia bij de heer. Koolff.

Nader zal worden opgaven, bij welke kantoren men
zich op de Buitenzittingen kan laten
(3972) **291166** **BRUINING.**

BATAVIA, 21 November 1857.

Boekhandel Bunge & Co.

- Zak-Almanak f 2.—
  - Kantoor-Almanak 0.60
  - Idem. Opgeplakt 1.60
  - Beiden franco per post. f 3.—
- (4005)

De Oudejaars-Avond,

Ernstige lekturen voor de laatste dagen des jaars,
door G. E. van Kesteren.
Vierde druk in prettichw. Franco per post f 1.—
BATAVIA en SAMARANG bij
(3974) **VAN HAREN NOMAN & KOLFF.**

JAVA-BODE.

De ondergeteekenden, mede-eigenaren van het dag-
blad de Java Bode, hebben de eer te berigten dat de
maatschap tot uitgifte van genoemd blad, voor gezamen-
lijke rekening met de heer W. Bruining, door opriep-
ging van laatstgemelde, op Ult. December aanstaande
onthouden zijnde, deze onderneming voor hunne reke-
ning op dezelfde wijze zal worden voortgezet ter druk-
kerij van den Oudejaars-Avond. Die even als vroeger
met de administratie van het blad zal blijven belast.
Hl. Inteckenen op de Java Bode, die geneigd zijn
met hun abonnement voor het eerste Halfjaar 1858
voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan zoo
spoedig mogelijk aan den **eerstondergeteekende** kennis
te geven, en hijs de gelden daarvoor franco toe te
zenden, opdat de uitgever in staat gesteld moge wor-
den, de oplage bij tijds te regelen.

Prijs voor het eerste halfjaar:

- van Batavia f 12.50.
- Java f 15.—
- de Buitenbezittingen f 17.50.
- Nederland f 22.50.

De Inteckening en Storting voor dat Blad kan
ook geschieden bij van Haren Noman, Koolff &
Co. en G. C. T. van Dorp te Samarang en E. Fuhri
& Co. te Soerabaya.

H. M. VAN DORP.

VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

BATAVIA, 21 November 1857.

hadden geloofd. En, nog begrepen zij de grootte van
het gevaar in geen en deele. Zij besleiden zich in, dat
het genoeg zoude wesen, de opmerkzaamheid hunns zoons
in het buitensporige van zijn gedrag te trekken. Zij
vroegen zich, hoe weigerde standvastig van het meisje
te zien. Men verwijderde deze; men zond ze naar
vaders huis terug. Met hijs niet. De geliefden
samen elkaar alders, en zoo min de de bestellingen
de andere des jongmans, als de vertoogen en
van Maria's vader konden hen hewegen, eene
te verlaten, die reeds te diepe wortelen in
hunne harten had geschoten, eene ketting te verbre-
ken, die de dood zelf, meenden zij, niet zoude ver-
breken.

De rijke koopman gaf den moed niet op. Dat zij
zoon hem tot zoo verre zoude durven wederzetten, had
hijs nooit gedacht. Nu dese zulke waagde, besloot hij
met onverschrokken strengheid te behandelen, en
hem niet weder in geende aan te nemen, dan wanneer
hijs door eene valkijne onderwerping zijne weder-
spannigheid zoude hebben doen vergeten, wanneer hij er
in toestemmen van de hand zijne vaders de echt-
vrijheid aan te nemen, welke dese hem had bestemd. Op
een op, die onderwerping voor te bereiden, zond hij
een weggezonden naar Parijs, hijs den correspondent
van zijn dochter hijs hem, en van zijn zwijgigste
haar, en nu eerder zelfs, wilde doen trouwen.

Die correspondent was een man in den aard van
vader Gansweas, dat is, een kruisbraxte koopman, met
overdrevene begrippen van vaderlijke magt en kinder-
lijke gehoorzaamheid. Evenmin als zijn handalgenoot,
had hij er ooit aan gedacht, dat de toestemming zy-
ner dochter aan de afgesprokene huwelijksverbintenis
zoude ontbreken, en evenmin als dese had hij het uo-
dig geoordeeld, zijn kind van die overeenkomst iets te
melden voor het tijdstip door de vaders bepaald, om
het huwelijck van hun kroost voor goed te sluiten.
De aankomst van Leo deed alleen hem thans dit
tijdstip vervroegen, om zijne dochter van die overeen-
komst te onderrigten. Vader Gansweas meldde hem, dat
hijs zijn zoon vooral naar Parijs stuurde, opdat dese
met zijne aanstaande bruid kennis zoude maken. Bij de
eerste gelegenheid, dus liet de Parijzenaar de beide
jonge lieden, het voorname der ouders weten, en sin-
digde met hun te doen verstaan, dat zij zich als wel
en degelijk met elkander verloofd hadden te beschou-
wen.

Leo begreep thans nog beter de handelwijze zijne
vaders. Daar hijs vast besloten had, zijne Maria ge-
trouw te blijven, geloofde hij het zijnen pligt, den cor-
respondent en zijne dochter ontrent zijne gevoelen
nader in te lichten. De vader lachte met die verkle-
ring, noemde de lieden des jongelings eene jeugdige
onbesonnenheid, waarover hijselbst zich later zoude scha-

men, en ried hem aan, eerst zijne dochter beter te
leeren kennen, dewijl hijs niet twijfelde, of hare lief-
taligheid zoude zijn hartstogt al spoedig van voor-
werp doen veranderen.
Wat de dochter selve aangaat, de rondomstigheid
des Vlaarings had haar nooh gebeld, nooh afgeschrikt,
Integendeel, schreef zij zeer tevreden met hetgene haar
toekomende echtgenoot hun van zijne gevoelen zeide.
Om zulk een doen bevestigen is het noodig, dat ik de het
meisje een weinig meer van nabij doe kennen.
Zij behoeft niet dat, dat van jonge lieden, die
ze als man zegt, riep zij voor hunnen tijd. Haar van
der zelf, had zich nooit veel met haar opvoeding be-
moed; hijs had zeide hijs gewisgere bezigtigen. Ha-
re moeder was eene van die vrouwen, die slechts voor
de wereld en hare landsnichtige vermakten levede, die
zich tot den stillen huisseliken kring niet kunnen ver-
nederen en meenen, dat alles wat is, wanneer zij vroom
de personen, het doen, datgene te doen, wat zij in
hare hoedanigheid van huissenders selve zonden moe-
ten verzigten. Aan menschen overgelezen, wien het
onverschillig was, wat er uit haar opgroide, wanneer
zij maar het hun behoeftde loon ontvingen, had de
dochter geendigd met al de zwakheden harer moeder
met de opvoeding der hurlingen, te vereenigen, die
haar omringde, zonder eene enkele der goede hoedanig-
heden haars vaders te bezitten. Voegen wij er bij,

1858.

Nederlandsch-Indische Zak-Agenda's ad f 2,—.

Kantoor- en Miniaturen-Almanakken. Almanakken met Dames-Portretten ad f 1,— bij

(4003) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

Visitekaartjes

in boek-, steen- en blanco-drak (niet laatste geheel nieuw) bij

(4001) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

Kantoor- en Papierhandel van H. M. VAN DORP, te Batavia.

Groote en Kleine Kantoorboeken

met en zonder koper, in verschillende formaten en tegen billijke prijzen.

Mede verkrijgbaar te Samarang bij G. C. T. VAN DORP. Soerabaya bij MARTENS & Co. (3968)

Lithographie van H. M. van Dorp, te Batavia.

Visitekaartjes,

in verschillende grootten à f 8 per 100. (3966)

Kantoor-Boekhandel van H. M. van Dorp te Batavia.

KANTOOR-ALMANAK 1858, opgemaakt f 1,—, los f —.50.

KANTOOR-AGENDA 1858, zeer geschikt voor dagboek ten dienste van Landheeren, Koopheden, enz., à f 5. franco per post f 8.

Mede te bekomen bij de Heeren (3969) G. C. T. VAN DORP te Samarang, en MARTENS & Co. te Soerabaya.

Namens Passagiers, die met hem de reis van Europa naar Java per schip *Cosmopoliet*, kapitein J. Bouten gedaan hebben, maakt ondergeteekende langs dezen weg gebruik, om belanghebbenden genoemde bodem ten telle aan te bevelen. De Kapitein 1856 was de verdere officieren hebben niet enkel gelaten, om de reis voor de Passagiers zoo genoeijkelijk mogelijk te maken, en steeds de beste harmonie gaande te houden, terwijl genoemde bodem zich daarenboven nog ten sterkste aanbeveelt, door zijne zeer korte reizen, hebbende thans de reis van Brouwershaven naar Batavia in 74 dagen volbragt. (3996) ENGELENBURG, Luit. Kol.

Passage naar Soerabaya

met het Ned. schip ANNA DIGNA, kapt. C. Ouman, om tegen medio Januarij van hier te vertrekken.

Adres bij de Agenten. (3995) HAAGER & SCHURMAN.

Passage naar Amsterdam

wordt aangeboden met het snelzeilend Ned. Barkschip LAURA & ADELE. Kapt. M. von Noel; bijzonder goed ingerigt tot den overvoer van eene kleine familie, zullende in de eerste dagen van Januarij de reis van hier aanvaarden.

Nadere informatien bij den Gezagvoerder in het Marine Hotel dan wel bij de Agenten. (4023) C. BAIRE & G. KINDER.

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het extra snelzeilend Nederlandsch Campagne Fregatschip ANNA DIGNA, kapt. C. Ouman, groot 1000 ton. Het schip onderscheidt zich door deszelfs ruime, keurige en luchtige inrigting en goede uitrusting, is voorzien van eene Badkamer, Haard, en andere gemakken ter veraangenaming der overtocht van familiën en enkele personen. Het voert eenen geëxamineerden doctor, en zal te Passeroean beladen worden, en van daar rechtstreeks de reis aanvaarden. Het plan der inrigting van dezen schoonen bodem ligt ter bezigtiging bij de ondergeteekenden. Voor nadere inlichting addressere men zich bij de Heeren Schimmelpennick & Co. te Soerabaya, en alhier bij de Agenten.

(3991) HAAGER & SCHURMAN.

Met referre te aan bovenstaande advertentie neemt de ondergeteekende nog de vrijheid de aandacht van belanghebbenden te vestigen op de beide onderstaande annonces hem tot dat einde welwillend toegezonden. (3992) C. OUMAN.

De ondergeteekende veelt zich gedrongen om den gezagvoerder van het koopvaardij fregatschip ANNA DIGNA kapt. C. Ouman bij dezen openlijk dank te zeggen voor de goede en fatsoenlijke behandeling, bij hem aan boord genoten, tijdens zijnen overtocht naar Japan en beveelt dit seboone en voor passagies zoo keurig ingerigt vaartuijg ten eerste aan (3993) D. DE GRAAFF VAN POLSBROEK. DESIMA 1 November 1857.

BATAVIA, den 3 December 1857.

Aan kapt. C. Ouman, van het Ned. schip ANNA DIGNA. Voor mijn vertrek van Batavia gevoel ik de behoefte eenen aangenamen pligt te vervullen in de erkensten van uwe heusche, zorgvolle en aangename handelwijze ten opzichte van mij, en de officieren en manschappen tot mijn transport behorende; ontvang daarvoor mijnen hartelijken dank en de verzekering dat ik u als een bekwaam en kundig zee-man heb leeren kennen en hoogachten. (3994) PELS RIJCKE. Kapt. Luit. ter zee.

BATAVIA

Ten vervoelge op onze mededeelingen nopens de laatste plaats gehad hebbende expeditie op Timor, zijn wij in de gelegenheid thans een meer omstandig verhaal mede te deelen.

De redenen, welke tot de plaats gehad hebbende tuchting van den fettor van Takip, genaamd Bakikooi, aanleiding hebben gegeven, zijn reeds vermeld in ons nummer van den 18den August 1857, terwijl van den uitslag der expeditie tegen dezen fettor het een en ander is medegedeeld in ons nummer van den 30sten September 1857.

Nadat de troepen den 25sten Augustus van Paritti waren opgerukt, kwam men langs een vlak boschrijt terrein, zonder eenige bijzondere ontmoeting aan te Bipallo, van waar den volgenden dag, 26 Augustus, de marsch werd voortgezet.

Ten 7 ure in den morgen werd de vijand ontmoet, die zich aan den droogen, 20 ellen breeden bergstroom Naïj Lette, in het bosch had opgesteld, doch spoedig door de voorhoede werd verdreven.

Weldra werd het pad, dat over steen en klipstukken vrij steil opliep, en slechts gedoogde man voor man door te trekken, hoe langer zoo steenschlijger en slechter, en liep gestadig door dicht bosch van doornbamboe, door zigte gelegene hoogten en klipstukken beheerscht. Na de tertiëste krachtigpauze en steeds den weg uitkappende, gelukte het ten meer open en breed pad, nabij de Batoe Belo aan te treffen. Hier werd eenigen tijd rust gehouden. De voorhoede Rottinezen en 2 pelotons infanterie, onder den kapitein Juta, namen voorwaarts positie; de batoe werd door Rottinezen doorzocht, ledig bevonden en de kampong in brand gestoken.

Daarna werd opgerukt. De voorhoede der geregelde troepen was reeds het bamboebosch en de kleine opene vlakke aan den oostkant der Batoe Belo gepasseerd en tegen het smalle, steile pad opgeklimmen, dat zich langs de helling der rugsteche hoogte weder door dicht bamboe doeriebosch heen slingerde.

Van daar werden op eens gewerschoten ontvangen. De beide pelotons der voorhoede, de toegevoegde sappeurs, scherpschutters en eenige Rottinesche voorvechters, waren in een hevige vurgevecht geraakt met den achter de bamboestoeien bedekt opgestelden vijand, bij welke gelegenheid de kapitein Juta een schot op de borst ontving, dat op zijne geldtasch afstuitte, een ander aan de linker hand; de 2e luitenant Diepenheim een schot door den arm en een tweede in het hoofd, terwijl drie Inlandsche manschappen min of meer gekwetst werden.

Daar men te veel van 's vijands vuur had te lijden, om het gevecht op dezelfde wijze te blijven voortzetten, werd de bergkam leestormd, waarbij de vijand van achter de bamboe naar beneden werd gedreven en vervolgd. De kapitein Juta ontving bij deze beweging een derde schot; de sergeant Berriotte een schot in den arm, drie Inlandsche manschappen werden gekwetst, en de sergeant en korporaal der sappeurs Verboom en Ahals werden door matte kogels getroffen.

Gestadig werd de vijand, voor zoo veel de afsmalting der troepen, de bijna ondragelijke hitte en de geheel met bamboedoerie bedekte kom, waarin alle windspeling belet was en de gesteldheid van den weg, die niets meer was dan een slecht bergpad, het veroorloofden, met de bajonet opgedreven en week naar alle zijden terug.

Hoewel een ruimen voorraad water was medegenomen, was dit echter bij de zeer verlengde kolonne te verachter en het pad te smal, om het naar voren voorbij de kolonne te kunnen brengen. De hoop, door den gids gegeven om spoedig water te vinden, gaf allen nieuwen moed. De tegenovergestelde hoogte werd beklimmen, en te 2 1/2 ure kwam men op het kleine plateau, Tapiko Bineno genaamd, waar een bivouac werd opgeslagen.

Den volgenden dag ten 6 ure werd weder opgemarcheerd.

De weg naar de kampongvormige hoogte, die het bivouac begrenste, was niet veel beter dan het pad van den vorigen dag; het slingerde op en af langs steile hellingen, tusschen bosch en struiken, en voerde naar het ravijn der Oil beh tebak (of Obehtebak).

Aan de overzijde dezer rivier had de vijand zich achter opgeworpen steenen en op den grond liggende boommen eene gunstige stelling uitgekozen.

De Rottinezen begonnen den aanval, ondersteund door een gedeelte der Afrikanen, met het gevolg dat de vijand werd verdreven.

Na nog korten tijd door het bosch voortgegaan te zijn, kwam men aan een meer open terrein, bestaande uit flauwe hellingen, spaarszaam bedekt met verspreide wasboomen.

Na een half uur rust rukte men weder voorwaarts; het bamboe bosch aan den voet der zich kaal uit de vlakke verheffende Batoe Timoe werd van vijanden gezuiverd en de batoe onderzocht, doch ledig bevonden.

Ten 10 ure worden de beide batoes del Nod van het hoofd Karé Nobé bereikt.

Ook dezen werden onderzocht, de kampong linka verbrand en een paar granaten geworpen in de linksche batoe.

Van den vijand vernam men niets; men trok tusschen de batoes heen, verbrande eenige huizen, terwijl eene groote kampong, waarvan de bewoners zich in het geberge hadden verspreid, overeens aan de vlammur werd prijs gegeven.

Vervolgens werd het bivouac hetrokken.

De voorhoede, die intusschen den vijand steeds had opgedreven, had reeds in het gezigt van Soenileu eene goede stelling ingenomen, waar zij den nacht doorbragt. Bij het indringen op den vijand bekwam de 1ste luitenant van Leersum eene kogelwonde in het been.

Met het aanbreeken van den dag oprukkende, passeerde de kolonne weder eenige door struiken, bamboe doerie en drooge besjes van elkander gescheidene en met wasboomen bedekte berghellingen en vervolgens het om den kalen Goening Leijang zich slingerend pad, dat en zigzag tegen eene zijner uitlopende vertakkingen opwaarts voerde.

De zetel van den fettor Bakikooi, de Batoe Soenie Leo, lag thans voor de kolonne.

De mortieren werden op de hoogte in batterij gebragt en eenige granaten, zoowel in de bamboe, naar de Batoe Soenie Leo als de links gelegene rots Noca Taus geworpen. Onder luid geschreeuw vertoonde zich op deze plaatsen de vijand. Te gelijktijd werden maatregelen genomen, om hem te overvleugelen en te trachten de Batoe Soenie Leo te omsingelen.

Genoegzaam terrein gewonnen hebbende, daalde de hoofdmagt af, terwijl twee handmortieren, onder dekking van een peloton infanterie, vooruit waren gezonden.

De vijand week, de linkervleugel in de rigting van Naea Taus, het midden en de regtervleugel naar Pitoe, waarna de hoofdzetel van Bakikooi, na vier allervermoedendste marsch- en gevechtsdagen, door een bijna

dat de lezing van de onzedelijkste voortbrengsels der purfische modelletteratuur hare opvoeding, of wat men zoo nuwende, had volmaakt, en dat zij uit die lezing begrippen had gezogen, die haar, zoo jong als ze was, tot eene der meestbedorvene vrouwen hadden gevormd van het bedorvene Parijs.

Sinds eenigen tijd had zij het oog laten vallen op een jongen dienstbode haars vaders en met dezen een minnehandel aangeknoopt, die alles behalve onnoozel mocht heeten. Daar zij met hare diepe bedorvenheid eene groote dosis sluwheid en geveinsheid paarde, had zij zoo goed hare maatregelen weten te nemen, dat niemand der huisgenooten iets van haar wangedrag vermoedde. Zij was echter te slim, om niet te weten, dat die staat van zaken bij de minste gelegenheid konde veranderen, en dat eene enkele omstandigheid haar voor lang, zoo niet voor altijd zoude soeiden van den jongeling, dien zij thans met eene razende drift bemindde. Daarom was zij sedert kort op middelen bedacht geweest, om Maria te voorzien. Maar wat zoude zij aanvragen? De vader hare liefde voor zijnen knecht bekend maken? Daarvan was niet te denken; hij konde hem te goed, om te durven hopen, dat hij niet in eene echtverbintenis met den doodarmen jongeling zoude toestemmen. En toch... die echtverbintenis lag niet in haar plan; want zij wist, dat de wereld, tot welke zij behoorde, haar misshien eenen

minnehandel, maar niimmer een huwelijk met eenen dienstbode zoude vergeven hebben. Wat haar dus het wenschelijkste voorkwam, was eene echtvereeniging met een man van haren stand en van haar karakter, dat is eene echtvereeniging op zijn fransch, op zijn parijsch, waarin man en vrouw elkaar voor het oog der wereld zoveel aantrekken als het noodig is, om de menschen niet te veel den mond te openen, en waarin overigens de echtgenooten ieder van zijnen kant leven, zich vermaken, zich gedragen, gelijk zij het goed vinden.

Gij kunt denken, hoe aangenaam in deze omstandigheden de aankondiging haars vaders en de verklaring van Leo haar moesten in de ooren klinken. Dit was de schoonste gelegenheid, die zich ooit konde voordoen. Van dit oogblik scheen een huwelijk met den jongen Ganwens haar het gelukkigste, wat haar kon te beurt vallen, en besloot zij geene middelen onbepreefd te laten, om de sluiting van den echt te verhaasten, die haar aan het gezag harer ouders moest onttrekken, om haar in de verheffing met eene echtgenoot, die wist te leven, de ware vrijheid te doen vinden.

De eerste tijden van Leo's verblijf in het huis haars vaders gaved haar weinig reden te gelooven, dat hare hoop zich ooit zoude verwezenlijken. Al de streken, welke de doortraptete behaagzocht haar konde inge-

ven, dienden tot niets, waren vruchteloos. De jongeling bemindde het arme meisje, dat hem hare liefde schonk, te opregt, om veel acht te geven op de verschillen en kunstenaarjen der Parijzerin. Zij was zelfs van leelijk te kunnen heeten; doch hij scheen zulke nauwelijks te bemerken. Hij was geestig, toonde zich sijngevoelig en deugdzzaam, maar al zijne gedachten bleven op Maria gevestigd. De dochter zijns huizeers begreep, dat zij eerst dien hinderpaal moest aft den weg ruimen, wilde zij zegepralen, en de wijze, waarop zij het aanlegde, om de gelieven van elkaar los te maken, heeft ons de maat van hare ondergheid, eene ondengendheid, zoo groot, dat men te nauwelijks in eene zoo jonge vrouw zou durven vermoeden.

Leo ontving wekelijks brieven van Maria. Deze wist zij te onderscheppen en door anders te vervangen, waarin het schrift en de stijl der geliefde met zoo veel kunst waren nagebootst, dat de jongeling zelf er zich door liet verachtken. Van lieverlede begon er thans in die brieven een losse toon te heerschen, waaraan het meisje haren minnaar niet had gewend. Hij had ze nooit behaagziek gekend, en weldra waren hare brieven vol trekken, die hem deden gelooven, dat zij in een hoogen graad moest wezen. Zij had beloofd, hem trouw te blijven, hoe lang ook de scheiding, die hem bedroefde, zou duren; en nu deed zij hem niet alleen

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag 30 December 1857, No. 104.

voorbeeldeloos slecht terrein, in onze handen viel en verbrand en vernield werd.

Weldra verkondigde het wapperen van de Nederlandsche vlag, van eenen der boomen op de hoogte, den vijand, dat geene hinderpalen de kolonne hadden kunnen weerhouden of hem beveiligen.

Gedurende dit gevecht sneuvelde de flanker Lodema; de scherpschutter Vos ontving eene kogelwonde, terwijl nog 16 Rottinezen bij de achterhoede meer of min gewond werden.

Daarna werd de vijand verdreven uit de batoes van het hoofd van Petaij; de verstekte negorijen Kolo oij Nennij en Toewak Selikki werden verbrand, als ook de Batoe Noea Taus, waar geen vijand meer werd ontdekt.

Intusschen waren alle mogelijke inlichtingen genomen omtrent de ligging der Batoe Soemie Kiki, werwaarts de fettor gevluht zou zijn.

Het gelukte evenwel Bakikooi de derwaarts afgezondene kolonne te ontdekken en te ontsnappen.

De radjas-bondgenooten werden met hunne onderhoorigen ter opsporing van Bakikooi afgezonden.

Geen vijand werd meer ontdekt.

De schrik voor onze wapenen scheen algemeen te zijn; transporten van en naar Paritti kwamen ongehinderd door.

Reeds hadden zich eenige te Paritti zijnde hoofden van Malo en een zendeling van het digt bij Soeni Leo liggende Passie aangemeld, om hunne hulde te komen bewijzen; gelijke stap was van de zijde van Manoebait geschied, terwijl de fettor Oen Balang (E Benone) en het hem trouw gebleven krijgshoofd Nac Smout, in het bivouac waren aangekomen.

Ook twee groot-toemaikons van Pitsi kwamen met 10 onderhoorigen om vergiffenis smeeken, terwijl de tweede vrouw van Bakikooi door de radjas-bondgenooten gevangen was aangebragt. Men vernam van haar, dat de fettor van Kakaip naar Hoenoef, een aan den stam Pitai behoorende tuin was gevluht, vergezeld door een paar voorvechters. Hij had het voornemen op onze komst steeds uit te wijken en in hopen en bosschen zijne toevlugt te zoeken. De onderwerping van Pitai werd, op grond daarvan, slechts voorloopig aangegonnen, om vergiffenis te schenken, wanneer Bakikooi zou zijn uitgeleverd.

Ook van den ottopaha van Ambenoe, eenen broeder van de vrouw van Bakikooi, werd last gegeven om Bakikooi op te sporen.

De terugtocht werd nu, na de vernieling der sterkte en eigendommen van Bakikooi, en nadat hij verplicht was geworden als eenzaam vlugteling rond te zwerven, over Batoe Iks, de verblijfplaats van den ottopaha van Takaip, een der grootste tegenstanders van het gouvernement, aangevangen.

Op den 21sten October werden de bergwanden, door uitgestrekte dichte bamboe-doerboessen en struiken en over rotsen.

Van 2 ure werd de vlakke aan den voet der batoe bereikt, doch van den vijand niets bespeurd.

De kampongs werden verbrand en de tuinen verwoest, — waarna de kolonne, na eene afwezigheid van 15 dagen, te Paritti terug kwam.

In de Javasche Courant van den 17 October 1857 no. 88 is verder gemeld, dat een gedeelte der naar Timor gezandene expeditionnaire troepen, den 21 September te Atapoepoe aankwam. Deze magt bestond uit 2 compagnieën inlanders, 21 Europeasche militairen, waaronder 12 scherpschutters, 30 Afrikanen, de boornmuzijk (bij ontschepping te wapenen met geweren), 2 handmortier met de noodige bediening en koelies.

Het doel van dezen togt was om den radja van Lidak, die sedert den tegen hem in 1852 ondernemen togt, (*) waarbij een verdienstelijk zeeofficier, de luitenant-ter-see Ie klasse, commandant van Z. M. schoenerbrik *Banka*, H. Globbeek van der Does, het leven verloor, — steeds in verzet was gebleven tegen het N. I. gouvernement, en voortging op 's gouvernement gebied of op het gebied van met het gouvernement bevriende vorsten te rooven, te tuchtigen.

De kolonne kwam, omstreeks 7 ure in den morgen van den 23 September, op den rug der hoogte, tussehen de beide 40 à 50 ellen van elkander verwijderde 400 à 450 voeten hooge rotsen, genaamd de Batoe kadoewa, aan.

Het smalle bergpad voerde over en nabij den kam eene bergrugs in oostelijke, later in meer zuidelijke rig-

ting tot aan een mamar (hooft veld) aan Djerilo behoorende, waar een klein waterstraal werd gevonden, genoegzaam om de waterkesschen te vullen. Na een half uur rusten werd de marsch ten 11½ ure vervolgd.

Thans begon men te dalen, men trof minder bamboe-doerie aan, en kwam in eene uitgestrekte vlakke, geheel en al bedekt met wasboomen. Te 2 ure bereikte men een bogt der rivier (Motta) Malana, die de grens uitmaakt tusschen Lidak en Tis Wang, waar het bivouac werd opgeslagen.

In den namiddag werden eenige afgezondenen des vijands ontdekt, die zich echter op grooten afstand hielden.

Den 24sten September, des morgens ten 6 ure, rukte men uit het bivouac Lafaik Tak Noa op, over en langs golvende, met weinig bamboe-doerie, doch vele wasboomen bedekte hoogten, som door kleine vlakten langs het punt, waar zich de weg en voetpad van Wahale aansluit en die naar Bekoktia gaat.

Geen zweem van bewoning of bebouwing werd hier aangetroffen; overal dor en schraal terrein, met verwoerde zandsteenklompen overal.

Ongeveer ten 10 ure, bij het passeren eener strook bamboe doerie, werd de voorhoede, nabij den omheind djagongveld beschoten door troepen van den fettor van Ledak, wiens sterkten men gespeurd was. — De vijand hield hier eenigen tijd stand, doch ook in zijn linkerflank door een peloton der kolonne bedreigd wordende, nam hij, door de onzen met de bajonet vervolgd, de vlugt en verliet de sterkten door de onzen werden in brand gestoken.

Doorrukkende, kwam de kolonne, omstreeks ten 12 ure, bij eene der uit boomstammen en steenen opgeworpene bentengs van den fettor Takaisse genaamd, aan, gelegen in een vrij open terrein, waar het bivouac werd betrokken.

Een troep vijanden van ongeveer 20 à 30 man verontrustte hier de onzen, doch hield zich onder luid gescheuw steeds buiten schot.

In eenige rigtingen werden patrouilles afgezonden, die den omtrek doorzochten en enige kampongs verbrandden.

Den 25sten September werd de marsch wederom te 6 ure aangevangen, over een veld met bamboe doerie bedekt terrein, om den voet eener rots, naar den rotsberg Toekanene, waarop de radja van Ledak zijn verblijf hield.

Ongeveer ten 7 ure kwamen men aan den voet deszelven en werd oogenblikkelijk het geschreeuw des vijands van achter de steenen, uit de kampongs en uit het dichte bosch, dat de rots aan de zijde bedekte, gehoord. Moedig beklom de voorhoede met de helft der Afrikanen, het bijna loodrechte smalle pad, dat naar boven voerde. Met handen en voeten moest men zich als 't ware naar boven hyschen, en den vijand, die van achter rotsklompen, opgeworpen borstweringen, uit berg-holen, versterkte kampongs en boomen zijn vuur opende, te naderen. Met onuitstelbare moeite en zeer langzaam avanceerde men. Kapitein *Hammers* en twee Europeanen werden gekwetst, terwijl een inlandsch korporaal, een fuselier en een landsche bedienende sneuvalden.

Om de voorhoede te ondersteunen, werden twee pelotons afgezonden. Het was bijna ondoenlijk boven te komen; steeds was de vijand in het voordeel en loste zijn schot uit geweer, pistool en donderbus, bijna à bout portant op de onzen; die niettegenstaande dit alles, door drongen en voet wonnen. De vijand werd van stelling in stelling teruggedreven, alle kampongs verbrand, waarbij zijn levensvoorraad verloren ging, en men het water, in potten opgeborgen, uitstorte, totdat de onzen, uagenoeg te 10 ure, de kruin des bergs hadden bereikt. De vijand trok zich nu westelijk terug en had het voordeel van zich achter een zwaren rotsklomp geheel bedekt te kunnen opstellen, die, hoewel twee malen bestormd, niet door de loodrechte wanden te beklimmen of om te gaan was.

De luitenant-adjutant van *Cattenburch* bragt nu met een paar manschappen der artillerie en eenige koelie's patronen naar boven, daar de voorraad bijna uitgeput was. — Hierna werd het vuur weder geopend, terwijl eenige granaten werden geworpen, die met hoeveel juistheid ook aangebragt, echter telkens naar beuden afvolden, op de rotsmassa geene of weinig uitwerking deden, en dan ook niet konde beletten dat de vijand zich wanhopig bleef verdedigen.

Daar zich meer westelijk veel volk over den bergrug heespoedde, en zich daar immer zijn geschreeuw door het bosch op den berg liet hooren, werd een peloton afgezonden, om te trachten den vijand in den flank of rug te nemen, hetgeen het resultaat had, dat hij zich aan die zijde geheel terug trok.

Den met alle gangen, hopen en schuilhoeken bekende vijand, die zich van steen op steen zou terug trekken, te blijven vervolgen, zou slechts het getal gesneuvelde en gewonden vermeerderd hebben, waarom, met

het oog op de weinige transportmiddelen en den afstand van Atapoepoe, besloten werd het gevecht af te breken.

De vijand had veel geleden; zijn levens- en watervoorraad was vernield, zijne kampongs verbrand, waardoor zijn vertrouwen verzwakt was, zooda's bleek, daar alles stil was van het oogenblik af, dat de onzen zich verdedigender wijze gedroegen en, 1½ uur naar beneden trekkende, niet vervolgd werden.

Aan den voet des bergs bevond zich eene hoogte, waar de troepen werden verzameld, terwijl zij zich eenigen tijd daarna legerden op een terrein aan den oostelijken voet van den berg, in de nabijheid eener bron, waar eene hut voor de ambulance werd opgeslagen.

Na omstreeks 3/4 uurs in het bivouac gelegerd te zijn geweest, werd de wacht bij de bron, bestaande uit een sergeant, een korporaal en acht manschappen, door den vijand aangevallen en vervolgd.

Een paar ter ondersteuning afgezondene pelotons bragten hem een gevoelig verlies toe en dwongen hem tot eene snelle vlugt, waarbij twee zijner vele gewonden in onze handen bleven.

Zoodra de maan was ondergegaan verwijderde de vijand zich van den berg, niettegenstaande onze troepen als 't ware tegen den rots gelegerd waren.

Wel had de vijand zich in zijne gunstige positie wanhopend verdedigd, wel hadden de onzen den aanval duur genoeg moeten betalen, doch het bleek nu te zeer dat de radja eenen tweeden aanval niet had durven afwachten en het doel der expeditie bereikt was.

Geen zweem van vijand werd, toen de dag aanbrak, meer bespeurd: hij was voor goed geweken en geheel gedemoraliseerd, zooda's later bleek, toen men op den terugtocht voor de groote versterkte kampong kwam van den toemokoon Lai Waleh, die in 1852 een der sterkste vervolgers was geweest van den luitenant-ter-see van der Does. Naauwelijks toch werd de nadering van een paar afgezondene pelotons bespeurd of de vijand verliet de sterkte, liet zich in de ravijnen afglijden en wist zich bij tijds uit de voeten te maken.

Nadat de kampong vruchteloos doorzocht was, werd dezelve aan de vlammen prijs gegeven.

Te 9 ure des avonds van den 26sten September werd Atapoepoe, zonder verdere ontmoetingen, door de troepen bereikt.

Deze togt naar Ledak koste ons 4 doden, 31 zwaar en ligt gewonden, terwijl de luitenants *Munters*, van *Casteren* en van *Cattenburch* schampschoten bekwamen.

Ook hier bleek andermaal wat met troepen, die met den besten geest bezield zijn, bij ijver en volharding kan volvoerd worden. De in het jaar 1857 op Timor volbrachte expeditie zullen, yeder eene schoone bladzijde toevoegen aan de geschiedenis van het Nederlandsch-Indisch leger.

Zoo als vermeld is in ons nummer van den 5den December, hebben later van Timor ontvangen berigten bevestigd, dat de plaats gehad hebbende tuchtiging den gewenschten indruk heeft gemaakt.

Bij de besluiten van 31 October en 6 December 1857 no. 26 en 4, heeft het Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal van N. I. behaagd, het militair departement te magtigen, om bij daggorder 's gouvernement te vredenheid te betuigen aan de officieren, onderofficieren en manschappen, welke deelgenomen hebben aan de krijgverrigtingen in de maanden Augustus en September 1857 tegen den fettor van Takaip van het landschap Sonobait en in het landschap Ledak (Timor), en meer bijzonder aan hunnen aanvoerder, den kolonel der infanterie *L. J. Krall*; terwijl aan het marine-departement is opgedragen, om aan de kapitein-luitenant-ter-see *A. A. de Vries* en *J. J. Westerooven van Meesteren*, respectievelijk bevelhebbers van Z. M. stoomschepen *Amsterdam* en *Merapi*, en aan de verdere officieren, onderofficieren en manschappen, die te vredenheid van den Gouverneur-Generaal te betuigen voor hunne ijverige medewerking en bewezen diensten, gedurende en bij de plaats gevonden hebbende expeditie naar Timor.

Ook den resident van Timor, *S. G. F. Franskel*, is 's gouvernement te vredenheid betuigd voor zijne ijverige medewerking en verrigtingen te dezer zake.

Samarang. In ons nummer van 23 September jl. deelden wij de mislukking mede van een groot gedeelte van den padioogst in de afdeeling Demak en Grobogan, zooda's van den afloop van een ter zake door den resident van Samarang ingesteld plaatselijk onderzoek.

Korten tijd na dit onderzoek liepen geruchten, dat de bedoelde mislukking vooral van ongunstigen invloed was op 21 dessa's der genoemde afdeeling.

Een nader eerst door den assistent-resident dier afdeeling en in de maand November ook door den resident van Samarang ingesteld naauwkeurig plaatselijk onderzoek, heeft nochtans zeer bevredigende uitkomsten geleverd.

De bevolking der meesten van de bedoelde dessa's had wel is waar niet veel padi in voorraad, maar was van andere voedingsmiddelen ruim voorzien, en daarbij beloofden de uitgestrekte aanplantingen van de tweede

(*) Zie de Javasche Courant van 2 October 1852 no. 79.

verstaan, dat die belofte haar berouwde. Eindelijk liet zij hem weten, dat jonge lieden van een' zekeren stand om hare hand verzochten, en vroeg zij hem zelfs raad omtrent de wijze, waarop zij jegens hen moest handelen. Het zal wel niet noodig zijn te zeggen, dat zijne antwoorden insgelijks werden onderschept en vervangen door brieven, die op zijn liefste eenen niet min ongunstigen indruk moesten maken. Om kort te gaan, in weinig tijds had de dochter des correspondenten het zoo verre gebragt, dat Maria in hare geboortestad en haar minnaar te Parijs beide even ongelukkig waren, beide evenzeer aan elkanders genegenheid twijfel-

den. Op het punt, alwaar de betrekkingen der gelieven thans stonden, behoefde er slechts nog eene gelegenheid, om het werk der listige Parijzerin te voltooijen. Die gelegenheid bood zich weldra aan.

Vader Gauwens bevond zich te Parijs, voor handelszaken, zoo het heette, doch werkelijk, om met zijnen correspondent over het besloten huwelijk te beraden. In weinige dagen had de looze dochter van den laatste hem zoodanig voor zich weten in te nemen, dat hij nog meer dan vroeger er op aan hield, haar zijne schoondochter te kunnen noemen. Zij veinsde hartstogtelijk op zijnen zoon verlied te wezen, lan-

den vader; terwijl zij duidelijk met zuchten en tranen liet verstaan, dat hunne vereeniging haar den dood zoude kosten. Alras bragt de ligtgeloovige vader zijnen zoon dit alles onder het oog, verwoest hem zijne on dankbaarheid jegens eene juffer, wie hij niet waardig was, en zijne liefde voor een schepsel, dat ze niet verdiende. Leo was reeds aan het wankelen, — wie zoude niet gewankeld hebben? — maar nog hield hij stand, daar iets hem zeide, dat hij niet vrij was, zoo lang het meisje, aan wie hij zijn woord verpandde, hem dit woord niet had teruggegeven. — Eenige dagen later ontving hij een' brief van Maria, waarin zij hem ried, voor altoos van haar af te zien, de partij aan te nemen, welke men hem voorsloeg en ten slotte aankondigde, dat zij zelve binnen weinig tijds de vrouwe eens anderen ging worden.

De teleurstelling, de wanhoop, de smart deden thans wat de raadgevingen en bedreigingen eens vaders, de geveinsde liefde eener listige vrouw en de verwijdering niet hadden kunnen te wege brengen, en eene maand na het ontvangen van Maria's brief, trad Leo met de fransche juffer in den echt.

Acht dagen na het voltrekken des huwelijks ontdekte de helse vrouw den misleiden jongen man heel het geheim, verzekerde hem, dat zijne geliefde hem trouw was gebleven, ried hem aan, haar als zijne bijzit tot zich te nemen — mits eenige voorzorgen, om

alle opspraak te vermijden, — en verklaarde hem rond- uit, welke levenswijze zij in het toekomstige meende te volgen. — Omstreeks denzelfden tijd ontving Leo een' niet vervalschten brief uit zijne geboortestad, waarin men hem meldde, dat de ongelukkige Maria bij het vernemen zijns huwelijks zinneloos was geworden en thans in het dolhuis zat, nademaal haar vader het ongeluk van zijn kind niet had willen overleven en niemand der verre verwanten, welke zij nog bezat, zich harer had aangetrokken.

De wroeging, welke die tijding Leo berokkende, was niet minder groot dan het afgrijzen, dat de ondegd der gade hem inboezemde, aan welke hij voor zijn leven was gekluisterd. Als een gevloekte ontvlood hij de vrouw, wier afschuwelijk beleid hem en Maria in eenen afgrond van ellende had gedompeld. Onder eenen vreemden naam, dien van *Duvivier*, zwierf hij langen tijd, verre van het vaderland en van de stad, waar hij zijne geliefde ontrouw wierd. Eerst jaren nadien verzoende hij zich met zijne ouders, en toen hun dood hem tot erfgenaam had gemaakt van eene onmetelijke fortuin, was zijne eerste handeling, de ongelukkige Maria uit het dolhuis te halen. Daar hij zich beschouwde als de oorzaak van haren treurigen toestand en overtuigd was, dat zijne ligtgeloovigheid en ontrouw de schuld waren van haren waanzin, zooda's als van den dood haars vaders, legde hij zich tot bew-

gewassen, vooral uit djagong bestaande, eenen gunstigen oogst.

De bevolking werd goed gekleed en gezond bevonden. Niemand had zich van zijn vee baboeren te ontdoen, en de veestapel werd zelfs zeer belangrijk bevonden.

De regering heeft echter, om alle vrees voor toekomstig gebrek bij de bevolking weg te nemen, eene som van f 30,000 beschikbaar gesteld om te dienen tot den inkoop van zaadpadi en tot voorziening in de voeding van de opgezetenen, zoo dit onverhoopt noodig mocht wezen.

Rioew. Ten gevolge van eenen, in den nacht van 2 op 3 November jl. gewoed hebbenden, storm is het alhier ter reede liggende barkschip *Carolina Sophia*, gaagvoerder van der Besk, op Poeloe Pakoe gestrand en lok geworden.

Het schip heeft, om weder vlot te geraken en de bekomen schade te herstellen, moeten lossen.

Aan de westzijde van het steenkolenhoofd is in dienzelfden nacht gestrand en geheel of droog gezet de Ned. Indiache bark *Tjan Goan*. Dit vaartuig heeft niet alleen zijne geheele lading moeten lossen maar ook moeten afstijgen, ten einde met hoog tij weder vlot te kunnen komen. Het koper van dit vaartuig is zwaar beschadigd.

Aan de oostzijde van genoemd hoofd is mede in dien nacht gestrand eene Balinese praauwtoep, gevoerd door Oea Sandriwah.

Deze praauw is geheel uit elkander gewerkt en de lading, bestaande uit gambier en boombast, geheel en al beschadigd.

Al de schepen en praauwen in de baai van Rioew zijn door dien storm voor de ankers weggedreven en gedeeltelijk aan den grond geraakt. Geen derzelve heeft echter daarbij noemenswaardige schade ondervonden.

In den avond van den 10 November is eene praauw *Tambang*, bemand met twee Maleijers en twee Chineseche passagiers, op hare terugreis van Tandjong Pinang naar Soengi Mantang, nabij Tandjong Babi-batoe, door twee met Maleijers bemande sampangs aangevallen.

De Chineseche passagiers hebben daarbij het leven verloren, terwijl een der Maleische tambangvoerders eene ligte kogelwond heeft bekomen.

De verslagene Chinezen hebben bij zich hebben gehad, behalve een zak met rijst, zeven Spaansche matten en f 24.— aan koperen duiten, welke in handen der roovers schijnen gevallen te zijn.

Op het vernemen van deze euveldeed is met verschillende kleine vaartuigen een onderzoek naar de bedrivers derzelve ingesteld, die men echter tot nog toe niet heeft kunnen ontdekken.

Den 21 November werd alhier het bericht ontvangen van het straffen te Selong, westkust van Bintang, van een onder Engelsche vlag varende barkschip. Dit vaartuig is, met behulp van Singapoera ontbodene middelen, gelyk en weder vlot gekomen.

Rantam. Ten gevolge van hevige overstromingen werden, op den 2en en 7en dezer, te Soedimanih en Panimbang, afdeeling Tjiringin, twee houten en zeven bamboezen bruggen vernield en aan de wegen veel schade toegebracht.

Maatregelen tot herstelling van een en ander zijn genomen.

(Jav. Court.)

Soerabaya, 24 Dec. Als een bewijs voor het aanbevelingswaardige van voorzigtigheid, bij het koopen van goederen van waarde, uit handen van inlanders en chinezen, die den koper onbekend zijn, diene het volgende.

Zekere heer H.... alhier kocht van eenen hem onbekenden chinees, in de afgelopen week, een gouden cilinderhorlogie voor f 60, en deed hetzelfde door eenen javaan hier en daar weder roudventen. Bij zekeren chinees K. W.... gekomen, werd het horlogie door dezen laatste dadelijk herkend voor het zijne, dat hem eenige dagen geleden ontvreemd was geworden. Bij het door de politie gedane onderzoek erkende de chinees, die het horlogie aan den heer H.... had verkoocht, zijne schuld en werd in verrekerde bewaring gesteld.

(De Oostpost.)

NEDERLAND.

Men vernemt, dat eerstdaags het licht zal zien het eerste deel der brieven van Napoleon I. In afwachting daarvan deelt men den inhoud mede van een brief van den graaf Daru, oud-minister van Napoleon I. Zich in 1810 te Amsterdam bevindende, schreef deze aan den Keizer, dat te Zaandam eene hut was, die gedurende twee jaren bewoond werd door Peter den Groote en dat de Koning van Holland zijn verlangen had te kennen gegeven om zorg te dragen, dat zij bewaard zou blijven, doch dat aan dit verlangen geen gevolg was gegeven. Voorts geeft de Heer Daru eene beschrijving der woning en vraagt of Napoleon wil, dat zij tot gelijk doel

de op het overige zijns levens aan hare verzorging toe te wijden. In de vervulling van dien droevigen pligt vond hij de verzachting zijner vroegeringen en tevens eenen bitteren troost. Die boete was echter nog al zwaar, want, ofschoon de zinnelooze gewoonlijk zeer stil en ingetogen bleef en dat hare ziekte veelal in eene soort van onnoozelheid, van kindschheid bestond, zoo had zij nogtans vliagen van razernij, die niet zonder gevaar waren voor hen, die haar omringden, en vooral voor den armen Gauwens, dien zij in die oogenblikken van verdubbelde sinsverbijstering aanzag als den moordenaar van haren geliefden Leo. Nadeemaal zijn naam en zijne geschiedenis in zijne geboortestad te zeer bekend waren, om er hem ongestoord de boete te laten volbrengen, welke hij zich zelf had opgelegd, en dat hij meest vreesen, vroeg of laat door zijde onwaardige echtgenoot te worden verontrust, hing hij onder denzelfden onbekenden naam zich te bak vestigen. Dat hij zich verborg en zoo veel mogelijk den elendigen toestand zijner gezellinne zocht te bewimpelen, valt ligt te bevroeden. Vandaar de zonderlinge omstandigheden, waarin Cornelis hem leerde kennen. Van Luik begaf hij zich met de zinnelooze naar Italië. Aldaar vernam hij den dood zijner vrouw, die aan de gevolgen van een ongeregeld en losbandig leven overleed. Vier jaren later verloor hij zijne Maria. Toen haar leed bij onder zijn waren naam naar zijne

worde aangekocht, waartoe twee of drie duizend gulden noodig zouden zijn. De Keizer heeft ter zijde van den brief geschreven: Men zende dezen brief aan den graaf Daru terug; ik heb't daaraan volstrekt geene waarde. Saint-Cloud, 2 September 1810.

s'Gravenhage, 5 Nov. De kolonel van het Indische leger Waleson, die eerst kortelings, onder genot van een tweejarig verlof, in het moederland was teruggekeerd, is, naar men vernemt, op uitdrukkelijk verlangen des Konings, weder naar Indië vertrokken. Eersgisteren heeft hij bij Z. M. ten hove gedineerd.

Zekere L. v. O. vischkooper, sinds eenigen tijd te Arnhem woonachtig, heeft, ten gevolge van huiselijke onenigheden, zich aan eene vreeselijke misdaad schuldig gemaakt. Zijne vrouw hem aldaar verlaten hebbende, had zich naar hare ouders, te Elst onder Rhenen wonende, begeven. Heden morgen omstreeks 12 uren, kwam v. O. bij zijne schoonouders en loste een pistool op zijne vrouw, die daardoor met hagelkorrels in den arm gewond werd, terwijl een kind twee hagelkorrels in het hoofd kreeg. Hierop haalde hij den haan van den tweeden loop over en trad nu op de schoonmoeder toe, die hare dochter veldt beschermen; het pistool op haar hoofd gericht houdende, trachtte hij vuur te geven, maar het pistool weigerde; toen nam hij zijn mes en bragt haar daarmede ernstige wonden aan hals en hoofd toe. Op het noodgeschrei kwamen eindelijk voorbijgangers toeschietsen, waardoor een einde werd gemaakt aan het bloedbad. De schoonmoeder is zeer zwaar gewond; er schijnt echter nog hoop op het behoud van haar leven te bestaan. De schulldige is in arrest genomen.

Een sprekend bewijs van weelde, zag men dezer dagen in het magazijn van gouden en zilveren werken, enz. van den heer J. M. Lucardie, te Rotterdam, waar ter verzending naar Indië gereed stond een compleet thee-servies, uit blad, suikerpot, melkkan, koppen, schotels en lepels bestaande, van massief goud, met nog twee massief gouden vazen, alles van eene enorme waarde. Het fabriekaat is bij uitnemendheid schoon en het drijfwerk meesterlijk uitgevoerd. Het is een werk, dat der Rotterdamsche industrie in het algemeen en den maker in het bijzonder eer aandoet. Het is een bewijs te meer, dat men ook zelfs voor de kostbaarste voorwerpen niet naar het buitenland behoeft te gaan, om keurig werk te bekomen. Twee kolossale zilveren schenkladen met fraai gedreven randen, maken dit tot eene schoone, zeer rijke leverantie. Z. M. de koning heeft den heer Lucardie de eer aangedaan, het kostbaar servies en de vazen te bezigtigen, waartoe zij op het paleis waren ontpekt. Wij vernemen dat Z. M. over dit keurige werk den fabriekant HD. bijzondere tevredenheid heeft doen betuigen. Gelijk men weet is een en ander bestemd voor een geschenk aan den vierden zoon van den Sultan van Soeracarta.

ENGLAND.

Reeds tijdens de onlusten te Belfast vreesde men voor verwickelingen in Ierland, doch tot dusverre heeft die vrees zich niet verwezenlijkt. Met dat al gebeurden er nu en dan zorgbare dingen. Zoo heeft dezer dagen in het Noorden des lands weder een moord plaats gehad, waarvan de bedriven onbekend zijn, hetgeen aan lord Carlisle aanleiding heeft gegeven, om eene oude wet uit den tijd van koning Alfred in het leven te roepen, krachtens welke eene enorme contributie wordt opgelegd aan het district, waarin de moord gepleegd werd, tot tijd en wijle de moordenaars ontdekt zijn. Men kan denken tot welk eene ontevredenheid deze even onstaatkundige als onregtvaardige maatregel aanleiding heeft gegeven.

Den 3den Nov. heeft men vruchteloos getracht het reuzenstoomschip van de *Great Eastern Company*, nadat het den naam van *Leviathan* ontvangen had, van stapel te laten. Hierbij brak iets aan den toestel, waarmede het schip bevestigd was, ten gevolge waarvan vijf of zes werklieden gewond werden, en vier hunner zoo gevaarlijk, dat zij in allerijl naar het hospitaal moesten worden gebracht. Zij hebben armen en beemen gekrooken. Het te water laten is alnu tot den 2den December uitgesteld.

Dezer dagen overleed in de city, in 68 jarigen ouderdom, een der aanzienlijkste handelaren van Londen, de heer James Morrison, die geschat wordt omstreeks 4 millioen pond st. achter te laten, die hij alleen verworven had door zijne werkzaamheid en voorzigtigheid; want toen hij, op het einde der vorige eeuw, als jongeling te Londen kwam, was hij geheel van middelen ontbloot. Herhaalde malen had hij zitting in het Parlement. Hij behoorde tot de liberale partij. Hij was ook een groot liefhebber van kunstwerken en bezat eene rijke verzameling schilderijen.

FRANKRIJK.

Men leest in het *Bulletin politique* van den *Précurseur* van 22 October het volgende: Tusschen den *Times* en de Fransche dagbladen is een

geboortestad terug. Dat hij het eindigen zijner boete betreurt, dat hij de zinnelooze niet lang zal overleven, geloof ik daaruit te kunnen opmaken, dat hij sedert zijne terugkomst in ons midden, dat is sedert een jaar, meer vervallen, verouderd en vergrijsd is, dan gedurende heel den tijd zijner vrijwillige ballingschap.

Het sloeg drie uren. Wij bedankten Edmond, en vertrokken. Hoe het mijnen vrienden ging, weet ik niet; maar tot laat in den morgen droomde ik van sigaren, juffrouwen en punsch, van boete, zinneloozen en grijs haar.

Redactie.

twistgeschrijf ontstaan. Het Engelsche blad verwijt der Fransche pers eene vijandige gezindheid jegens het Britsche gouvernement, die ten opzichte der Indische aangelegenheden doorstraalt.

Het *Journal des Débats* antwoordt den *Times*, dat wel is waar in Frankrijk de openbare opinie Engeland niet zeer genegen is, maar dat niemand, noch personen, noch dagbladen, zich, zooals het Engelsche dagblad beweert, verheugd heeft over het vermoorden der vrouwen en kinderen, door de Cipayers. De *Times* verwacht twee zaken met elkander, die door de staatkundige overtuiging wel bepaald onderscheiden en de een van de andere afgescheiden worden gehouden; hij verwacht de zaak der menichelijkheid, zoo wreed in Indië gehoord, met die der Engelsche staatkunde, welke ook elders dan in Frankrijk is afgekeurd en beschuldigd en, in allen geval, geene aanspraak kan maken boven critiek verheven te zijn.

Groot is ook de dwaling van het Engelsche dagblad, door aan wangunst, de soort van impopulariteit, die Engeland aankleeft, toe te schrijven. Veratandiger zoude hij doen de reden daarvan te zoeken in zekere voorvallen, die onlangs de goede verstandhouding tusschen Frankrijk en Engeland in de waagschaal gesteld en verontrust hebben. De *Times* had zich zelf moeten afvragen of de Engelsche pers wel altijd genoegzaam Frankrijks billijke en eervolle gevoeligheid gespaard en of zij dezelve niet tastbaar beleedigd heeft, toen het vertrouwelijk orgaan van den eersten minister, om lord Palmerston's tegenkanting tegen het doorgraven der landengte van Suez te regtvaardigen, onlangs te kennen gaf: dat het fransche gouvernement den een of anderen dag door het kanaal van Suez, een talrijke vloot uit zijne havens kon zenden, om het Britsch-Indische rijk aan te tasten en te veroveren. In stede van die kwestie, welke niet van belangrijkheid ontbloot is, te onderzoeken, achtte het Engelsche dagblad het eenvoudiger, het kapitaal te bestijgen door het schrijven van de volgende zinsnede, die zoo naif al den luister van den Britschen trots ten toon spreidt: Onmogelijk is het, dat een eiland als het onze een rijk sticht, dat zich over de vijf werelddelen uitspreidt en 220 millioen zielen bevat, zonder zich de afgunat en haat zijner naburen op den hals te halen. Een bewonderenswaardig en gemakkelijk stelsel, daar het de strekking heeft, om de naburen van die hoogte te doen afdalen, waarop men zich zelf verlangt te plaatsen.

De *Times* herhaalt de volgende duidelijke oordeelvaling, die een Fransch schrijver, over de aangelegenheid, waarvan hier sprake is, heeft uitgesproken: Engeland moege het weten, het wordt niet bemind, het is al te zelfzuchtig, als dat zijns ongelukken door de andere natien als familierampen worden aangezien en het is al te gelukkig geweest, om niet veel wangunst op te wekken. Het Engelsche blad neemt uit dat gevoelen datgene aan, wat zijne nationale eigenliefsde streelt en verwerpt de waarheid met verontwaardiging. Zelfzuchtig of niet, zegt dat blad, niet te minder is het waar, dat Engeland aan zijn geluk en welvaart al de smadelijke verwijten te danken heeft, waarmede het wordt overstelpt. Zij hebben dus geheel en al ongelijk, die Engeland niet uitlofpend bewonderen en geen woord vermag er in te brengen tegen de gematigdheid, grootheid, voortreffelijkheid, grootmoedigheid en belangloosheid, die onze naburen, in het bestuur van Indië en elders hebben aan den dag gelegd. Nogmaals wij spreken zonder verbittering, zonder hartstocht, met al de onpartijdigheid, waarvan wij zoo dikwerf de bewijzen hebben gegeven, maar wij gelooven niet, dat de verwaten taal van het Engelsche dagblad in Frankrijk ernstig zal worden opgenomen en zij verniet toe zal medewerken, om de openbare opinie van die veroordeelden terug te brengen, welke deze in den laatsten tijd tegen Engeland heeft opgevat.

Wat ons betreft, van den beginne af, hebben wij Engeland onze sympathie betuigd, en den Indischen opstand als eene wereldramp beschouwd. Evenwel erkennen wij het oordeelmatige der opmerkingen van het *Journal des Débats* en zijn innig overtuigd, dat de taal der Engelsche dagbladen niet weinig toebrengt, om voor Engeland, die sympathie te doen verloren gaan, waarop zij in de bestaende omstandigheden anders aanspraak zou kunnen maken.

In het *Bulletin Politique* van hetzelfde Belgische Blad van 24 Oct. komt o. a. ook nog het volgende voor.

In de meesten der dagbladen is slechts sprake van de door den hertog van Cambridge te Sheffield over den Indischen opstand gehoudenre redevoering. Het gevegen antwoordt men, dat hij zich daarin ten stelligste verklaard heeft tegen het kruisvuur der wreede vergelding, die een gedeelte der Engelsche pers, de *Times* aan het hoofd, niet gearzeld heeft te prediken. Hij eischt gerechtigheid, maar geen weerwraak.

De woorden van den hertog van Cambridge geven de *Presse* eenige opmerkingen in de pen, die ons althans oordeelkundig toeschijnen. Dit dagblad zegt, dat de beteugeling van dien opstand, hoe gematigd, zacht en grondig zij ook wesen moge, nimmer op den naam van regtvaardigheid kan bogen. De ware regtvaardigheid rust op bepaald recht en dat bepaald recht bestaat noch aan de zijde der Inboorlingen, noch aan die der Engelschen. De kwestie kan op het gebied van dat bepaald recht geen plaats innemen. De Engelschen hebben Indië veroverd, de Muzelmannen hadden zulke vroeger gedaan. Geen van beiden kunnen het recht, in den strengen zin des wtrds, inroepen. Wij wenen geen stijl bij tusschen het recht en het onrecht, tusschen het recht en de kracht, maar wel tusschen twee krachten. Eene derzelve is beschaafd, de andere barbaarsch, en wij kunnen het niet ontkennen, dat wij der beschaafde kracht zijn toegedaan, hoewel wij die nog veel beschaafder zouden vinden, indien hare middelen, handelingen en daden minder overeenkomst hadden met die van Naba Sahib.

DUITSCHLAND.

Weenen, 3 Nov. Aan onzen gezant te Rome, graaf Colloredo, zijn instructien gezonden, om de voorstellen van den Franschen gezant, hertog de Gramont, betreffende de in den Kerkelijken Staat te maken hervormingen, met zijn geheel invloed te ondersteunen.

Een duikerschip van geheel nieuwe uitvinding is op dit oogenblik te Hamburg tentoongesteld. Het is geheel onafhankelijk van de gewone dampkracht en kan niet ontdekt worden.

Daarom van goede huizen voorzien, hetgeen, wegens dezelfde aanzienlijke lengte, tot nu toe bij de vervaardiging van duikbooten de grootste zwaarheid opleverde. Het nieuwe duikschip, door den Heer Stelling, te Hamburg uitgevonden, bevat 32 reservoirs, welke door middel van een luchtpomp gevuld zijn met twintig maal verdichtingslucht en 5120 cubiek voeten kunnen bevatten. De saamgeperste lucht kan men naar verkiezing in het schip onder water laten uitstroomen, en wel voor de ademhaling van de bemanning als voor de daling van het schip; het beweegt zich voort door middel van twee schroeven. De uitvinder heeft bij de zamenstelling den bouw van den visch op het oog gehad.

DENEMARKEK.

Voor eenigen tijd is gemeld, dat er interpellatie in de Deensche kamer van afgevaardigden zouden plaats hebben nopens de verbindbaarheid der gemeenschappelijke constitutie voor alle deelen der monarchie; daar, ingeval deze niet meer voor de hertogdommen verbindbaar werd geacht, dit evenzeer het geval zou zijn voor het eigenlijke Denemarken, krachtens een voorwaarde bij de invoering der constitutie gemaakt. Die interpellatie nu heeft, blijkens den telegraaf, door de afgevaardigde Ploug plaats gehad, en is gunstig uitgevallen voor de regering, daar zowel de kamer zelve als het cabinet de wettigheid, en dus ook de verbindbaarheid der gemeenschappelijke constitutie van 1855 erkend hebben.

GRIEKENLAND.

De berichten van Athene van 25 Oct. melden, dat de ministers van binnen- en buitenlandse zaken eene uitvaardiging hebben, waarin zij aansporen tot het openen van inschrijvingen voor de ongelukkig geworden Engelschen in Indië.

PORTUGAL.

De Portugesche dagbladen laten zich in scherpe betoelingen uit over den cardinaal aartsbisschop van Lisabon, die de stad heeft verlaten, terwijl de koning de bemattelijke ziekte, waardoor die stad bezocht wordt, trotsert en overal hulp biedt, waar daaraan behoefte bestaat.]

ITALIE.

Men leest in de dagbladen het rapport des Sardinijsche ministers van binnenlandse zaken aan den koning, betreffende de ontbonden kamer van afgevaardigden. De heer Rattuzi zwaait bij deze gelegenheid groot lof toe aan den vrijheidszin en de vaderlandsliefde der kamer, die steeds de politiek des heeren de Cavour ondersteund heeft, eene staatkunde, aan welke Piemont de ontwikkeling en bevestiging van zijne instellingen te danken heeft.

Uit Napels wordt gemeld, dat aldaar op nieuw talrijke arrestatie plaats gehad hebben onder de personen, die verdacht worden de zaak van prins Murat toegevoerd te zijn.

Tevens was aldaar het gerucht in omloop, dat de heer Bianchini, minister van binnenlandse zaken, afgetreden, omdat men geloofde dat hij in de binnenlandse politiek niet krachtig genoeg handelt, en daardoor de camarilla ongevallig is. Als zijn vermoeden opvolger noemde men reeds den ridder Ajosso, intendant van de provincie Palermo, dezelfde, die bij de leiding van de opstandelingen te Sapri krachtig bijgedragen tot het verjeden hunner pogingen.

In de verhouding tusschen Sardinië en Napels is nog geen verandering, althans geen verbetering gekomen.

De generaal d'Orgoni heeft zich van Marseille naar Grita Vecchia begeven, om van daar naar Rome te vertrekken, ten einde een onderhoud te hebben met den paus over de Roomsch Katholieke belangen in Bir-

NOORD-AMERIKA.

De City of Washington heeft tijdingen uit New-York medegebracht, loopende tot 15 October. De meeste provinciale banken begonnen ook hare betalingen in specie te schorsen en dagelijks werden verbazende sommen uit de spaarbanken van New-York genomen. Onder de banken, die hare betalingen in klinkende munt gestaakt hebben, noemt men, behalve die van Boston, ook die van Portland, Hartford, Albany en meer andere. De meesten hebben openlijk verklaard, dat zij hare operaties even als vroeger zouden voortzetten, doch hare betalingen in geld tijdelijk moesten staken. De handelskamer had in eene openbare vergadering besloten, dat men de banken met alle beschikbare middelen te hulp moest komen, met bijvoeging, dat hij alle verstandstelde in de duurzaamheid van deze etablissementen. Alleen de bank van Massachusetts, die geweigerd had zich met het besluit der overige, om de betalingen te staken, te vereenigen, had het voornemen genomen, om hare betalingen in specie voort te zetten.

De rechtshof van New-York heeft als zijn gezag bevestiging gegeven, dat men recht heeft, om de banken, die hare betalingen gestaakt hebben, te laten sluiten, doch dat dat alleen kon geschieden ten opzichte van zulke banken, die insolvent zijn of wanneer tegenover hen van bedrog maatregelen behooren te worden genomen om dit te keer te gaan; dat eene schorsing van betaling in klinkende munt nog geen insolventie betekent, dat geen geregtelijke handeling mag voortvloeien uit het feit, dat men de banken, die de betalingen gestaakt hebben, als insolventen beschouwt, en dat de andere zouden kunnen gedaan worden, die anders zouden kunnen gedaan worden, door die verklaring gerust gesteld. De andere zouden kunnen gedaan worden, die anders zouden kunnen gedaan worden, door die verklaring gerust gesteld.

De heer Buchanan moet voornemens zijn, talrijke wijzigingen voor te stellen in het tarief van in- en uitgaande regten, zoodra het congres weer bijeenkomt.

De ontvangsten bij de tolkantoren der Vereenigde Staten zullen waarschijnlijk dit jaar eene vermindering van ongeveer 20 miljoen dollars aantoonen.

Te Baltimore hebben eenige ongeregelde plaatsen plaats gehad.

Aan den New-York Herald wordt uit Washington geschreven, dat de minister van financiën niet geloofd aan de noodzakelijkheid eener leening tot bestrijding der staats-uitgaven en dat overigens de regering zich daar-

tegen zal verzetten. Alle niet dringende noodige werken van verbetering in het binnenland, zullen gestaakt en de uitgaven van het leger en de vloot zeer beuindigd worden. Men zal niet meer oorlogsgelopen in stand houden, dan ter bescherming van den handel noodig zijn. De president zal aan het congres geene verhoging van het tarief, uitgezonderd eene kleine voor thee, koffij en suiker, aanbevelen. De minister verwacht niet, dat men aan het congres eene verandering in de wet (betreffende koffij, thee en suiker) zal voorstellen; slechts de aanneming van decimale berekening van regten wordt aanbevolen.

Scheepsberigten.

Straat Sunda doorgezeild.

Datum	Vlag	Namen der Schepen	Gezagvoerder	Van	Datum	Naar
Decemb. 25	Amerik.	korvet Levant	kapt. A. E. Smith	Hongkong	7 Dec.	best v. K. de G. H. Amer.
"	"	Wizard	J. G. Wordside	"	15 "	Sydney en Melbourne.
"	"	Coutist	J. Steele	Macao	13 "	New-York.
"	"	Podesta	M. Angelbeek	"	6 "	Londen.
"	Hamb.	Jalio	J. de Aruwisar	Manilla	5 "	Liverpool.
"	spanisch.	Neerlands Koningin	G. Geerling	Sunderland	19 August.	Singapore.
"	Nederl.	Pauline	J. G. Robouw	Singapore	18 Dec.	Boston
"	Oboli.	Sarah H. Snow	W. J. Higgins	Tochowfoo	12 "	New-York.
"	Amerik.	Colius Burgh	C. R. Hinde	Shanghai	10 "	Londen
"	24 Engelsch.	Aydroessie	"	Banca	22 "	Batavia.
"	25 Nederl.	Reynsd	W. B. Drew	Manilla	15 "	Boston.
"	26 Amerik.	Alcyone	H. C. Haake	Amsterdam	19 Sept.	Batavia.
"	"	Kosmopoliet	J. Bonten	Rotterdam	14 Oct.	"
"	"	Doggerbank	C. J. J. Wens	Londen	7 Sept.	"

Aangekomen Schepen te Batavia

Datum	Vlag	Namen der Schepen	Gezagvoerder	Van	Datum	Agenten.
Decemb. 25	Nederlandsch.	bark Sophia	Berns	Alloabasi	12 Nov.	van Ommeren Rueb en co.
"	"	" Nagasaki	J. M. V. la Brand	Hongkong	10 Dec.	"
"	"	" Watergens	W. H. Kramer	Amsterdam	8 Sept.	de Weerd Ruyl en co.
"	"	3 maat. schoen Zephyr	W. J. de Vries	Rotterdam	19 "	Reynst en Vinja.
"	"	bark Joanna Maria	A. Sisingh	Singapore	20 Dec.	J. Cezard en co.
"	Nederl. Indisch	" Anoor Salim	Said bin Salim	Cheribon	28 "	B. J. Jacobs.
"	Engelsch	" Fleda	C. Matheson	Port Fairy	4 Nov.	Adam en co.
"	Zweedsch	" Fanny	F. T. Wulph	K. de G. Hoop	18 "	J. Cezard en co.
"	"	schip Torsket	C. Petterson	Buenos Ayres.	14 Oct.	"
"	Amerikaansch	" Bald Eale	Headwell	Boston	22 Sept.	Paine Stricker en co.
"	27 Nederl. Indisch	bark Ydroessie	Said Bafagie	Banks	24 Dec.	B. J. Jacobs.
"	Engelsch	brik Equator	D. B. Baunes	Port Adelaide	29 Nov.	E. Moormann en co.
"	Zweedsch	" Marij	C. Silverspäre	Marseille	24 Sept.	J. Cezard en co.
"	28 Engelsch	" Harriet	Balfard	Cocos-Eiland	19 Dec.	Adam en co.
"	Nederlandsch.	bark Herman de Ruyter	F. F. Feynt	Amsterdam	"	Jacometti en co.
"	"	schip Loevestein	C. Vonck	Rotterdam	"	de Weerd Ruyl en co.
"	"	schip Kosmopoliet	Bouten	"	"	B. Kopersmit en co.
"	"	bark Alcyone	Haake	Amsterdam	14 Oct.	Busing Schröder en co.
"	"	schip Doggerbank	"	Rotterdam	7 Sept.	J. Cezard en co.
"	29	"	Christina Helena	Amsterdam	"	E. Moormann en co.
"	Nederl. Indisch	bark Generaal Michiels	v. d. West	"	"	Hanger en Schuurman.
"	Nederlandsch.	" Sagt Alida Maria	Stapert	Amsterdam	"	B. Kopersmit en co.

Vertrokken Schepen van Batavia.

Datum	Vlag	Namen der Schepen	Gezagvoerder	Naar
Decemb. 24	Amerik.	oorl. stooms Mississippi	komm. W. C. Nicholson.	Koert N. W.
"	27 Nederl. Indisch	stooms Koningin der Nederlanden	E. Lewis.	Samarang en Soerabaya.
"	29 Nederl. Indisch	schip Lusgunda Sara Clemina	N. Rademaker	Soerabaya.
"	Nederl. Indisch	bark Alnoer Salim	Said bin Salim	Palembang
"	"	" Arachmanie	Hadjie Sedik	Banjarm.
"	Amerik.	schip Bald Eagle	Headwell	Singapore.
"	Nederlandsch.	bark Gorinchem	Reijnders	"
"	30	"	S. van Heel	Rotterdam.
"	"	"	Hollandstrouw	"
"	"	"	Prins Veldmarschalk	Nederland via Soerabaya.

In lading liggende Schepen te Batavia

Vlag	Namen der Schepen	Gezagvoerder	Bestemming	Agenten.
Nederlandsch.	schip Anna Digna	C. Ouman	Amsterdam via Passardeang.	Hanger en Schuurman.
"	bark Jan Daniel	Hagers	Rotterdam	B. Kopersmit en co.
"	schoen Anna Maria Wilhelmina	Jansen	"	"
"	schip Agnet	Jonker	"	"
"	bark Vier Gebroeders	Bunck	"	"
"	schip Kosmopoliet	Bouten	"	"
"	" Palembang	J. Hoekstra	Amsterdam	de Weerd Ruyl en co.
"	" Loevestein	C. Vonck	"	"
"	schip Johannes Lodewijk	L. van der Waal	"	Landberg, Besoot de Bie en co.
"	bark Australe	J. C. Harten	"	"
"	bark Marinus Willem	P. van Duijn	Nederland via Soerabaya.	Maclaine Watson en co.
"	" de Zwaan	K. Juhus van Hemert	"	"
"	schip Nassau	Verginius	Nederland	Dümler en co.
"	" Maastroom	F. Mellema.	"	J. Cezard en co.
"	bark Lammina Elisabeth	Gerson	"	"
"	" Johanna Maria	Sissingh	"	"
"	" Bezoekie	Lammerts van Buerens	Nederland	Reynst en Vinja
"	bark Holland	B. Aufmorth	"	V. d. Burg, Vriesendorp en co.
"	" Princes Sophia	Hofman	"	van Ommeren Rueb en co.
"	schip Nagasaki	la Brand	Samarang.	"
"	" Christino Helena	C. Tjebbes	"	E. Moormann en co.
"	bark Herman de Ruyter	P. J. Feynt	"	Jacometti en co.
Nederl. Indisch.	" Djenoer	Said bin Alie	"	D. N. Baye en co.
"	" Meas Demnok	Hadji Sa-at	Banjarmessing	"
"	" Aladanie	Koesnien	"	"
"	bark Fathool Manau	Sech Bargebe	Soerabaya.	"
"	" Fatius Serob	Sech So-E	Kotteo	"
"	" Adatil Barie	Sech Bakawies	Soerabaya	"
"	brik Al-Omanie	Sech Behasoan	Cheribon	"
"	bark Djadul Karim	Sech Basbar	Samarang.	"
"	schip Lion	Sech Ghanan	"	"
"	bark Almasoor	Oemar bin Alie	Samarang.	B. J. Jacobs.
"	" Alnoer	Sech bin Awab Said	"	"
"	" Ydroessie	Said Hafagie	"	"
"	bark Marianne Antoinette	Wentholt	"	B. Kopersmit en co.
"	" Joedool Barie	Sech Bafagie	"	B. J. Jacobs.
Fransch.	schip Notre Demo de Bon-Port	Lebure	Nantes	J. Cezard en co.
"	bark Toederis Arca	Th. Bauvais	"	J. Cezard en co.
"	" Manuel	Rangin	"	C. Bahre en G. Kinder.
Brem.	schip Wilhelmine	F. Kéme	"	"
"	schip Shakspero	Feichter	Rotterdam	Busing Schröder en co.
Amerikaansch	bark Harry of the West	J. Patterson	Calcutta	Paine Stricker en co.
Deens.	schip Valkjörten	Strandgaard	Denemarken.	Paine Stricker en co.
Engelsch	schip Melbourne	Cooper	Macao en Hongkong.	Martin, Dyce en co.
"	" Gending Star	Grayburn	"	Adam en co.
"	bark Fleda	Matheron	"	"
"	schoen Harriet	Ballard	Cocos-Eiland	"
"	" Highlander	Conradi	"	E. Moormann en co.
"	brik Equator	D. B. Baras	"	"
"	schip Alexander John Kerr	Hadjie Beandjie	"	B. J. Jacobs.
Zweedsch	bark Esther	Hellstrom	Zweden.	Busing Schröder en co.
"	brik Balder	Schoeberg	"	E. Moormann en co.
"	brik Fanny	F. F. Wulph	"	J. Cezard en co.
"	brik Torsket	C. Petterson	"	"
"	bark Maria	C. Silverspäre.	"	"
Hamb.	brik Catharina	M. Hansen	"	Metzendorff, Wissman en co.
"	schip Hermann en Emma	J. E. Kaijser	Nederland.	"
"	" Java	E. Jorgan	"	"
"	brik Schiller	C. Guldagger	"	C. Bahre en G. Kinder.
"	bark Hasis	J. Heinrichsen	China	E. Moormann en co.

De Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *